

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN

Yttrande från Europeiska datatillsynsmannen om förslaget till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (KOM(2005) 649 slutlig)

(2006/C 242/14)

EUROPEISKA DATATILLSYNSMANNEN HAR

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 286,

med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artikel 8,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter, särskilt artikel 41,

med beaktande av kommissionens begäran om yttrande i enlighet med artikel 28.2 i förordning (EG) nr 45/2001, mottagen den 29 mars 2006,

ANTAGIT FÖLJANDE YTTRANDE:

I. Inledning

Samråd med datatillsynsmannen

1. Kommissionen skickade förslaget till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet till datatillsynsmannen i ett brev av den 29 mars 2006. Enligt datatillsynsmannen bör detta yttrande nämnas i förordningens ingress.

Förslaget i sitt sammanhang

2. Datatillsynsmannen välkomnar detta förslag i den utsträckning som dess syfte är att underlätta indrivning av gränsöverskridande underhållsbidrag inom EU. Förslaget har stor räckvidd eftersom det behandlar frågor som rör domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet samt samarbete. Detta yttrande kommer endast att omfatta de bestämmelser som påverkar skyddet av personuppgifter, särskilt de bestämmelser som rör samarbetet och utbytet av information som gör det möjligt att fastställa var den

underhållsskyldige befinner sig och att bedöma hans förmögenhet, samt de bestämmelser som gäller den underhållsberättigade (kapitel VIII och bilaga V).

3. Avsikten med förslaget är särskilt att utse nationella centralmyndigheter som skall underlätta indrivning av underhållsbidrag genom utbyte av relevant information. Datatillsynsmannen instämmer i att utbyte av personuppgifter skall tillåtas i den utsträckning som det är nödvändigt för att fastställa var underhållsskyldiga befinner sig och för att bedöma deras egendom och inkomst, samtidigt som man fullt ut beaktar de krav som går tillbaka på direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter (skäl 21). Datatillsynsmannen välkomnar därför hänvisningen (skäl 22) till respekten för familjelivet och privatlivet och skyddet av personuppgifter i enlighet med artiklarna 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

4. I förslaget fastställs en mekanism för utbyte av information om den underhållsskyldige och den underhållsberättigade för att underlätta fastställande och indrivning av underhållsbidrag. För detta ändamål kommer man att utse nationella centralmyndigheter som skall behandla ansökningar om information som lämnas in av nationella rättsliga myndigheter (från andra medlemsstater) och för att samla in personuppgifter från olika nationella förvaltningar och myndigheter för att tillgodose ansökningarna. Det vanliga förfarandet kommer att vara följande: En underhållsberättigad lämnar in en ansökan via en domstol. Den nationella centralmyndigheten skickar på begäran av domstolen en ansökan till centralmyndigheterna i den anmodade medlemsstaten (på ett speciellt formulär som återfinns i bilaga V). De anmodade centralmyndigheterna samlar in den begärda informationen och svarar den ansökande centralmyndigheten som sedan överlämnar informationen till den ansökande domstolen.

5. Datatillsynsmannen kommer i detta yttrande att främja respekten för den grundläggande rättigheten till skydd av personuppgifter och samtidigt sörja för att de mekanismer som föreslås för att underlätta indrivning av gränsöverskridande underhållsbidrag är effektiva.

6. Från denna utgångspunkt är det först av allt nödvändigt att analysera förslaget i dess sammanhang genom att analysera underhållsskyldighetens relevanta särdrag. Underhållsskyldighet är för det första mycket komplicerat eftersom olika situationer omfattas: skyldigheten kan gälla barn, makar eller skilda makar och till och med föräldrar eller far- och morföräldrar. Till grund för underhållsbidragen ligger dessutom pågående, dynamiska situationer och bidragen kan hanteras av såväl enskilda som offentliga parter ⁽¹⁾.

7. Denna komplexitet, som bekräftas av kommissionens konsekvensanalys ⁽²⁾, tilltar om man beaktar de väldiga skillnaderna på detta område mellan de 25 medlemsstaterna. Materiell rätt och processrätt skiljer sig mycket i frågor som rör fastställande av underhållsskyldighet, bedömning av underhållsskyldighet samt underhållsskyldighetens längd, domstolarnas utredningsbefogenheter osv.

8. De olika slagen av underhållsskyldighet återspeglas i en del bestämmelser i förslaget. I skäl 11 och artikel 4.4 hänvisar man till exempel särskilt till underhållsskyldighet när det gäller underåriga, medan man i skäl 17 och artikel 15 skiljer mellan skyldighet gentemot barn, sårbara vuxna, makar och före detta makar och underhållsskyldighet av annat slag.

9. Dessa överväganden ska vederbörligen beaktas även när man behandlar frågor som rör skydd av personuppgifter, särskilt när man bedömer proportionaliteten i informationsutbytet. Olika slag av underhållsskyldighet kan medföra olika befogenheter för nationella domstolar att begära information och kan också vara avgörande för vilket slag av personuppgifter som får behandlas och utbytas i ett specifikt fall. Detta är ännu viktigare om man tänker på att syftet med det aktuella förslaget inte är att harmonisera medlemsstaternas nationella lagar om underhållsskyldighet.

Valet av ett centraliserat system

10. Som redan nämnts innehåller förslaget ett system varigenom information utbyts indirekt via de nationella centralmyndigheterna och inte direkt genom domstolarna. Detta val är inte neutralt från dataskyddssynpunkt och bör ges en tillfredsställande motivering. De ytterligare överföringarna av information mellan domstolar och centralmyndigheter och dessa myndigheters tillfälliga lagring av information kommer faktiskt att öka riskerna när det gäller skyddet av personuppgifter.

⁽¹⁾ En hänvisning till underhållsskyldighet som offentliga myndigheter står för återfinns i artikel 16 i förslaget.

⁽²⁾ Kommissionens arbetsdokument – Konsekvensanalys, av den 15 december 2005, sidorna 4–5.

11. Datatillsynsmannen anser att kommissionen vid bedömningen av de olika alternativen särskilt och noggrannare bör överväga – såväl i sin preliminära konsekvensanalys som i utformningen av förslaget – vart och ett av de möjliga alternativens effekt på skyddet av personuppgifter och de möjliga skyddsåtgärderna. I synnerhet är det när det gäller detta förslag väsentligt att de bestämmelser som reglerar centralmyndigheternas verksamhet nog begränsar deras uppgifter och tydligt anger systemets funktion.

II. Sambanden med den nuvarande rättsliga ramen för dataskydd

12. Datatillsynsmannen noterar att det nuvarande förslaget inte bara bör beakta komplexiteten i nationella bestämmelser om underhållsskyldighet utan även säkerställa att den befintliga nationella lagstiftning om skydd av personuppgifter som antagits enligt direktiv 95/46/EG iakttas fullt ut.

13. I förslaget finns föreskrifter om nationella centralmyndigheters tillgång till personuppgifter som innehas av olika nationella förvaltningar och myndigheter. Dessa personuppgifter – som har insamlats av olika myndigheter för andra ändamål än indrivning av underhållsbidrag – kommer att samlas av nationella centralmyndigheter och sedan översändas till den ansökande rättsliga myndigheten i en medlemsstat via den medlemsstatens utsedda centralmyndighet. Från dataskyddssynpunkt ger detta upphov till olika slags frågor: det ändrade ändamålet med behandlingen, de rättsliga grunderna för de nationella centralmyndigheternas behandling och fastställandet av de regler om dataskydd som är tillämpliga på rättsliga myndigheters ytterligare behandling.

Ändrat ändamål med behandlingen

14. Principen om begränsningen av ändamålet är en av grundprinciperna i skyddet av personuppgifter. Enligt denna princip "skall [personuppgifter] samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål; senare behandling får inte ske på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål" (artikel 6.1 i direktiv 95/46/EG).

15. Ändring av det ändamål för vilket personuppgifter behandlas kan emellertid motiveras på grund av artikel 13 i direktiv 95/46/EG, där det fastställs några undantag från denna allmänna princip. Särskilt artikel 13.1 f – myndighetsutövning – eller artikel 13.1 g – skydd av den registrerade eller andras fri- och rättigheter – kan i detta fall motivera ett undantag från principen om begränsningen av ändamålet. Dessa artiklar kan medge att de nationella förvaltningarna och myndigheterna översänder de begärda personuppgifterna till den nationella centralmyndigheten.

16. Icke desto mindre skall enligt direktivets artikel 13 dessa undantag vara nödvändiga och grundade på lagstiftning. Detta betyder antingen att den förordning som föreslås – genom att den är direkt tillämplig – skall anses vara tillräcklig för att kraven i artikel 13 skall vara uppfyllda eller att medlemsstaterna måste anta specifik lagstiftning. Under alla omständigheter rekommenderar datatillsynsmannens starkt att det i förslaget föreskrivs en explicit och tydlig skyldighet för berörda nationella förvaltningar och myndigheter att lämna begärd information till nationella centralmyndigheter. Detta skulle borga för att nationella förvaltningars översändande av personuppgifter till nationella centralmyndigheter helt klart vore nödvändigt för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar de relevanta nationella förvaltningarna och således grundar sig på artikel 7 c i direktiv 95/46/EG.

Rättsliga grunder för nationella centralmyndigheters behandling av personuppgifter

17. Liknande överväganden skall göras när det gäller de rättsliga grunderna för nationella centralmyndigheters behandling av personuppgifter. Att utse eller inrätta dessa myndigheter enligt förslaget kommer att medföra att de samlar in, ordnar och översänder personuppgifter.

18. Nationella centralmyndigheters behandling av personuppgifter kan grundas på artikel 7 c eller 7 e i direktiv 95/46/EG, eftersom denna behandling är nödvändig för att fullgöra de rättsliga förpliktelser (som föreskrivs i förslaget) som åvilar nationella centralmyndigheter eller för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse som de anförtrotts.

Rättsliga myndigheters behandling och tillämpligheten av direktiv 95/46/EG

19. När det gäller de rättsliga myndigheternas fortsatta behandling skall hänsyn tas till den rättsliga grunden för förordningen. Genom Amsterdampfördraget kom artiklarna 61 och 67 i EG-fördraget att omfattas av EG-fördragets tillämpningsområde. Detta innebär att tillämpningsområdet för direktiv 95/46/EG, som utesluter verksamhet som inte omfattas av gemenskapsrätt, innefattar detta område endast efter det att Amsterdampfördraget trädde i kraft. Eftersom detta område inte omfattades av direktivet när detta antogs, är det därför troligt att inte alla medlemsstater fullt ut har genomfört reglerna om dataskydd när det gäller civila rättsliga myndigheters verksamhet: harmoniseringen av nationell lagstiftning om dataskydd är, särskilt inom detta område, långt ifrån fullständig. Under tiden har domstolen i *Österreichischer Rundfunk*-målet⁽¹⁾ bekräftat att direktiv 95/46 har stor räckvidd och att endast specifika undantag från direktivets grundprinciper kan godtas. Domstolen angav vidare en förteckning över kriterier som

är relevanta även när det gäller detta förslag. Domstolen avgjorde särskilt att intrång i privatlivet, till exempel de undantag från principerna för dataskydd som grundar sig på ändamålet allmänintresse, bör vara proportionella, nödvändiga, föreskrivna i lagstiftningen och förutsebara.

20. Datatillsynsmannen konstaterar att det vore högst önskvärt att explicit förtydliga den fullständiga tillämpligheten av de regler om dataskydd som går tillbaka på direktiv 95/46/EG. Detta skulle kunna göras genom tillägg av en specifik punkt i artikel 48, som för närvarande behandlar förhållandena till och eventuella konflikter med övriga gemenskapsinstrument men inte anger direktiv 95/46/EG.

Den rättsliga grunden för förslaget

21. Den rättsliga grund som föreslås föranleder datatillsynsmannen att upprepa en del synpunkter som redan framförts i tidigare yttranden⁽²⁾.

22. För det första ger den rättsliga grunden rådet möjlighet att besluta att överföra detta område från förfarandet med enhällighet till medbeslutandeförfarandet. Även här föredrar datatillsynsmannen det senare förfarandet, som i högre grad kan borga för att samtliga institutioner är helt involverade och att den grundläggande rättigheten till skydd av personuppgifter beaktas fullt ut.

23. För det andra har domstolen enligt artikel 68 i EG-fördraget fortfarande begränsade befogenheter på detta område, särskilt när det gäller förhandsavgöranden. För att säkerställa en enhetlig tillämpning av den förordning som föreslås nödvändiggör detta en ännu tydligare utformning av bestämmelserna i förslaget, även i frågor som rör skyddet av personuppgifter.

Eventuellt kommande utbyte av personuppgifter med tredjeländer

24. Det aktuella förslaget medger inte utbyte av personuppgifter med tredjeländer, men internationellt samarbete föreslås explicit i motiveringen. I detta sammanhang är det anmärkningsvärt att man nämner de pågående förhandlingarna om en ny övergripande konvention från Haagkonferensen för internationell privaträtt om internationell indrivning av underhåll.

25. Det är självklart att det genom detta internationella samarbete troligen kommer att föreskrivas mekanismer för utbyten av personuppgifter med tredjeländer. I detta avseende vill datatillsynsmannen åter betona att sådana utbyten endast bör medges om tredjelandet garanterar en tillräcklig nivå på skyddet av personuppgifter eller om överföringen omfattas av något av de undantag som föreskrivs i direktiv 95/46/EG.

⁽¹⁾ Dom av den 20 maj 2003 i de förenade målen C-465/00, C-138/01 och C-139/01.

⁽²⁾ Yttrande om bevarande av uppgifter av den 26 september 2005, punkt 42; yttrande om dataskydd inom tredje pelaren av den 19 december 2005, punkt 11; yttrande om andra generationen av Schengens informationssystem av den 19 oktober 2005, punkt 9.

III. Begränsning av ändamålet

26. I samband med detta förslag bör särskild uppmärksamhet ägnas grundprincipen om begränsning av ändamålet.
27. Nationella centralmyndigheter och nationella domstolar skall visserligen tillåtas att utföra sina uppgifter korrekt genom att behandla relevant information för att underlätta verkställighet när det gäller underhållsbidrag, men denna information får inte användas för oförenliga ändamål.
28. I den nuvarande texten behandlas definitionen och begränsningen av ändamålen i artiklarna 44 och 46.
29. I artikel 44 anges de särskilda ändamål för vilka nationella förvaltningar och myndigheter ska tillhandahålla uppgifter för de relevanta centralmyndigheternas räkning: fastställa var den underhållsskyldige befinner sig, bedöma den underhållsskyldiges förmögenhet, identifiera den underhållsskyldiges arbetsgivare och identifiera den underhållsskyldiges bankkonton.
30. Datatillsynsmannen betonar att ett fullständigt och noggrant angivande av de ändamål för vilka personuppgifter behandlas är väsentligt. Från detta perspektiv skall ändamålet "fastställa var den underhållsskyldige befinner sig" definieras bättre. I fråga om underhållsskyldighet ska faktiskt "fastställa var den underhållsskyldige befinner sig" tolkas som en hänvisning till en plats med en viss grad av stabilitet (dvs. bostad, plats för huvudsakliga intressen, hemvist, arbetsplats) vilket specificeras i bilaga V, som hänvisar till den underhållsskyldiges adress – och inte till var den underhållsskyldige befinner sig i ett visst ögonblick (till exempel geolokalisering eller GPRS-uppgifter om var den underhållsskyldige tillfälligt befinner sig). Användning av de sistnämnda uppgifterna skall uteslutas. Dessutom skulle ett förtydligande av begreppet "var den underhållsskyldige befinner sig" även bidra till att begränsa de slag av personuppgifter som skulle kunna behandlas enligt detta förslag (se vidare punkterna 35–37).
31. Dessutom understryker datatillsynsmannen att förslaget också ger möjlighet till utbyte av personuppgifter som gäller den underhållsberättigade (se artikel 41.1 a i). Datatillsynsmannen antar att detta slag av uppgifter samlas in och behandlas för att bedöma den underhållsberättigades ekonomiska förmåga, som i vissa fall kan vara av betydelse vid bedömningen av ett underhållsbidrag. Under alla omständigheter är det väsentligt att även de ändamål för vilka uppgifter om en underhållsberättigad behandlas anges noggrant och explicit i förslaget.
32. Datatillsynsmannen välkomnar artikel 46 och i synnerhet punkt 2 i artikeln, som rör den fortsatta användningen av information som samlats in av de nationella centralmyndigheterna. Bestämmelsen klargör att information som har översänts av centralmyndigheter till domstolar enbart får

användas av en domstol och enbart för att underlätta indrivningen av underhållsbidrag. Möjligheten att skicka denna information till de myndigheter som har i uppdrag att delge handlingar eller till de behöriga myndigheter som har i uppdrag att verkställa en dom är också proportionell.

IV. Nödvändigheten och proportionaliteten av behandlade personuppgifter

33. Enligt direktiv 95/46/EG skall personuppgifter vara adekvata och relevanta och får inte omfatta mer än vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål för vilka de har samlats in och för vilka de senare behandlas (artikel 6.1 c). Dessutom skall behandlingen av uppgifterna vara nödvändig bland annat för att fullgöra en rättslig förpliktelse eller för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning (artikel 7 c och 7 e).
34. I det nuvarande förslaget däremot anges en minsta mängd uppgifter som centralmyndigheter skall få tillgång till genom en icke uttömmande förteckning över nationella förvaltningar och myndigheter. I artikel 44.2 föreskrivs att informationen "åtminstone" skall omfatta uppgifter som finns hos de förvaltningar och myndigheter som i medlemsstaterna ansvarar för följande: skatter och avgifter, socialförsäkring, befolkningsregister, fastighetsregister, fordonsregistrering samt centralbanker.
35. Datatillsynsmannen betonar behovet av att tydligare ange såväl arten av de personuppgifter som kan behandlas enligt denna förordning, som de myndigheter vars databaser det ges tillgång till.
36. För det första bör man begränsa de olika slag av personuppgifter som det ges tillgång till enligt förslaget till förordning. Artikel 44.2 bör ange en väl definierad högsta – i stället för enbart en lägsta – gräns för den mängd information som man kan få tillgång till. Datatillsynsmannen rekommenderar därför att artikel 44.2 ändras i enlighet med detta, antingen genom att ordet "åtminstone" utgår eller genom att det ges andra begränsningar av den information som kan översändas i enlighet med förslaget till förordning.
37. En begränsning bör inte endast gälla myndigheterna utan även de slag av uppgifter som kan behandlas. Personuppgifter som finns hos de myndigheter som är förtecknade i det nuvarande förslaget kan vara mycket olika beroende på medlemsstaten. I en del medlemsstater får till exempel befolkningsregister till och med innehålla fingeravtryck. Vidare kan offentliga myndigheter genom den ökande sammankopplingen av databaser anses "inneha" en allt större mängd personuppgifter som ibland har hämtats från databaser som kontrolleras av andra offentliga myndigheter eller privata parter⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Se datatillsynsmannens yttrande om utbyte av uppgifter enligt principen om tillgänglighet av den 28 februari 2006, punkterna 23–27.

38. En annan viktig fråga gäller de särskilda kategorierna av uppgifter. Det nuvarande förslaget kan medföra att känsliga uppgifter samlas in. Information som tillhandahålls av institutioner för social trygghet kan till exempel i en del fall avslöja anslutning till fackförening eller hälsotillstånd. Sådana personuppgifter är inte bara känsliga utan i flertalet fall även onödiga för att underlätta verkställigheten av underhållsbidrag. Behandling av känsliga uppgifter bör därför i princip uteslutas enligt artikel 8 i direktiv 95/46/EG. I de fall där behandlingen av relevanta känsliga uppgifter emellertid är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänintresse får undantag från det allmänna förbudet förskrivas i nationell lagstiftning eller beslutas av den behöriga tillsynsmyndigheten under förutsättning av lämpliga skyddsåtgärder (artikel 8.4 i direktiv 95/46/EG).
39. Den nuvarande definitionen av de slag av personuppgifter som centralmyndigheter har tillgång till är så allmän att den till och med ger möjlighet till behandling av biometriska uppgifter, till exempel fingeravtryck eller DNA-uppgifter i de fall då dessa uppgifter innehas av de nationella förvaltningar som är förtecknade i artikel 44.2. Behandling av dessa slag av uppgifter, som mycket väl kan användas för att lokalisera/identifiera en person, kan, såsom datatillsynsmannen redan har påpekat i andra yttranden⁽¹⁾, medföra särskilda risker och i vissa fall även avslöja känslig information om den registrerade. Datatillsynsmannen anser därför att behandling av biometriska uppgifter, vilket till exempel skulle kunna anses vara godtagbart för att fastställa föräldraskap, vore oproportionellt när det gäller verkställandet av underhållsskyldighet och därför inte bör medges.
40. För det andra bör det enligt proportionalitetsprincipen från fall till fall fastställas vilka personuppgifter som konkret bör behandlas inom ramen för den potentiellt tillgängliga informationen. Nationella centralmyndigheter och domstolar bör tillåtas att behandla personuppgifter endast i den utsträckning som detta är nödvändigt i det specifika fallet för att underlätta verkställighet av underhållsskyldighet⁽²⁾.
41. Datatillsynsmannen vill därför rekommendera att denna prövning av proportionaliteten betonas genom att man i artikel 44.1 ersätter orden "uppgifter som kan underlätta" med "uppgifter som är nödvändiga för att i ett specifikt fall underlätta".
42. I andra bestämmelser tas redan vederbörlig hänsyn till proportionalitetsprincipen. Ett exempel på detta ges i artikel 45, enligt vilken en domstol när som helst får begära uppgifter för att fastställa var den bidragskyldige

befinner sig, dvs. uppgifter som är strikt nödvändiga för att inleda ett rättsligt förfarande, medan andra personuppgifter kan begäras enbart på grundval av en dom som avkunnats i fråga om underhållsskyldighet.

43. Datatillsynsmannen vill även fästa lagstiftarens uppmärksamhet vid att förslaget till förordning såsom redan nämnts inte är begränsat till indrivning av underhållsbidrag när det gäller barn utan även omfattar makars eller skilda makars krav och underhåll av föräldrar eller far- och morföräldrar.
44. När det gäller detta understryker datatillsynsmannen att varje slag av underhållsskyldighet kan kräva olika avvägning av intressen och således vara avgörande för i vilken utsträckning behandlingen av personuppgifter är proportionell i ett specifikt fall.

V. Proportionalitet i fråga om lagringstider

45. Enligt artikel 6 e i direktiv 95/46/EG skall personuppgifter inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål för vilka uppgifterna samlades in eller senare behandlades. Proportionaliteten är därför grundprincipen även när det gäller bedömning av den tidsperiod under vilken personuppgifter bevaras.
46. I fråga om centralmyndigheters lagring av personuppgifter välkomnar datatillsynsmannen artikel 46.1, enligt vilken uppgifterna skall förstöras när de har översänts till domstolen.
47. När det gäller hur de myndigheter som är behöriga att delge en handling eller att verkställa en dom (artikel 46.2) bevarar personuppgifter, föreslår datatillsynsmannen att orden "har använt dem" skall ersättas med en hänvisning till den tid som de relevanta myndigheterna behöver för att utföra de uppgifter som har samband med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.
48. Även när det gäller rättsliga myndigheters lagring av information gör datatillsynsmannen gällande att information skall vara tillgänglig så länge som det är nödvändigt för det ändamål för vilket den samlades in eller senare behandlades. Vid underhållsskyldighet behövs troligen i en del fall information under en ganska lång tidsperiod för att domaren skall vara i stånd att med jämna mellanrum bedöma både huruvida de rättsliga grunderna för att bevilja underhållsskyldigheten fortfarande föreligger och att ange underhållsbeloppets storlek. Enligt uppgift från kommissionen betalas ett underhållsbidrag i EU i genomsnitt under åtta år⁽³⁾.

⁽¹⁾ Yttrande om andra generationen av Schengens informationssystem av den 19 oktober 2005, punkt 4.1; yttrande om informationssystemet för viseringar av den 23 mars 2005, punkt 3.4.

⁽²⁾ Detta är även fallet för personuppgifter som tillhandahålls av den ansökande domstolen för att identifiera den underhållsskyldige enligt punkt 4.1 i bilaga V. Utlämnande av adressen till den underhållsskyldiges familjemedlemmar ska till exempel vara strängt begränsad och avgöras från fall till fall beroende på vilket slag av underhållsskyldighet det gäller.

⁽³⁾ Se kommissionens arbetsdokument – Konsekvensanalys, av den 15 december 2005, s. 10.

49. Av dessa skäl föredrar datatillsynsmannen en flexibel men proportionell lagringstid framför en på förhand avgjord, rigid begränsning av lagringstiden till ett år (vilket för närvarande föreslås i artikel 46.3), vilket i vissa fall kan visa sig vara en alltför kort period för de avsedda ändamålen med behandlingen. Datatillsynsmannen föreslår därför att en längsta lagringstid på ett år bör utgå: rättsliga myndigheter bör tillåtas behandla personuppgifter så länge som det är nödvändigt för att underlätta indrivning av det aktuella underhållsbidraget.

VI. Information till den underhållsskyldige och den underhållsberättigade

50. Skyldigheten att ge den registrerade information avspeglar en av dataskyddets grundprinciper, som fastställs i artiklarna 10 och 11 i direktiv 95/46/EG. Dessutom är i detta fall informationen till registrerade ännu viktigare eftersom det genom förslaget införs en mekanism genom vilken personuppgifter samlas in och används för olika ändamål och överförs och behandlas via ett nätverk som innefattar nationella förvaltningar, olika nationella centralmyndigheter och nationella domstolar. Datatillsynsmannen betonar därför behovet av ett lämpligt, omfattande och detaljerat meddelande, varigenom den registrerade informeras om alla de olika överföringar och behandlingar som hans/hennes personuppgifter blir föremål för.

51. I detta sammanhang välkomnar datatillsynsmannen skyldigheten att informera den underhållsskyldige enligt artikel 47 i förslaget. En tidsram för tillhandahållande av information bör emellertid läggas till i artikel 47. Datatillsynsmannen konstaterar vidare att det är väsentligt att även den underhållsberättigade ges adekvat information ifall utbyte av personuppgifter om honom/henne äger rum.

52. Undantaget, enligt vilket underrättelsen till den underhållsskyldige får skjutas upp om underrättelsen skulle vara till skada för en effektiv indrivning av ett underhållsbidrag, är proportionellt, även om man tar hänsyn till tidsfristens största längd (högst 60 dagar) enligt artikel 47.

53. En sista synpunkt gäller bilaga V som innehåller formuläret för ansökan om översändande av information. Enligt denna blankett kan man för närvarande välja att informera den underhållsskyldige genom att sätta ett kryss i lämplig ruta. Tillhandahållandet av information skall istället presenteras som ett standardalternativ och en särskild åtgärd (dvs. att sätta ett kryss i rutan "informera inte") bör krävas enbart i de undantagsfall då information tillfälligtvis inte kan tillhandahållas.

VII. Slutsatser

54. Datatillsynsmannen välkomnar detta förslag i den utsträckning som dess syfte är att underlätta indrivning av gräns-

överskridande underhållsbidrag inom EU. Förslaget har stor räckvidd och ska ses i sitt särskilda sammanhang. Datatillsynsmannen rekommenderar särskilt att vederbörlig hänsyn tas till underhållsskyldighetens komplexitet och mångfald, de stora skillnaderna i medlemsstaternas lagar på detta område och de skyldigheter om skydd av personuppgifter som går tillbaka på direktiv 95/46/EG.

55. Datatillsynsmannen anser vidare att det är väsentligt att förtydliga vissa aspekter av hur systemet fungerar, till exempel ändringen av ändamålet för behandling av personuppgifter, de rättsliga grunderna för nationella centralmyndigheters behandling och fastställandet av de regler om dataskydd som är tillämpliga på rättsliga myndigheters fortsatta behandling. I synnerhet bör det genom förslaget säkerställas att överföringar av personuppgifter från nationella förvaltningar till nationella centralmyndigheter och dessa myndigheters och nationella domstolars behandling endast genomförs när de är nödvändiga, tydligt avgränsade och grundar sig på lagstiftning, i överensstämmelse med de kriterier som anges i regler om dataskydd och med domstolens rättspraxis som komplement.

56. Datatillsynsmannen uppmanar även lagstiftaren att specifikt behandla följande sakfrågor:

— *Begränsning av ändamålet.* Det är väsentligt att fullständig och noggrant ange de ändamål för vilka personuppgifter behandlas. Även de ändamål för vilka uppgifter om den underhållsberättigade behandlas bör anges noggrant och explicit i förslaget.

— *Nödvändighet och proportionalitet av behandlade personuppgifter.* Såväl arten av de personuppgifter som kan behandlas i enlighet med denna förordning som de myndigheter vars databaser man kan få tillgång till behöver anges noggrannare. En begränsning bör inte endast gälla myndigheterna utan även de slag av uppgifter som kan behandlas. Genom förslaget bör det säkerställas att nationella centralmyndigheter och domstolar bör tillåtas att behandla personuppgifter endast i den utsträckning som detta är nödvändigt i det specifika fallet för att underlätta verkställighet av underhållsskyldighet. Vidare kan varje slag av underhållsskyldighet kräva olika avvägning av intressen och således vara avgörande för i vilken utsträckning behandlingen av personuppgifter är proportionell i ett specifikt fall.

— *Speciella kategorier av uppgifter.* Behandling av känsliga uppgifter för att verkställa underhållsskyldighet bör i princip uteslutas såvida inte behandlingen genomförs enligt artikel 8 i direktiv 95/46/EG. Behandling av biometriska uppgifter för verkställande av underhållsskyldighet vore oproportionellt och bör därför inte medges.

- *Lagringstid.* Datatillsynsmannen föredrar en flexibel men proportionell lagringstid framför en begränsning på förhand till en fastställd tidsperiod som i vissa fall kan visa sig vara alltför kort för de avsedda ändamålen med behandlingen.
- *Information till den underhållsskyldige och den underhållsberättigade.* Genom ett lämpligt, omfattande och detaljerat meddelande om information bör den registrerade informeras om alla de olika överföringar och behandlingar som hans/hennes personuppgifter blir föremål för. Det

är väsentligt att även den underhållsberättigade ges adekvat information ifall utbyte av personuppgifter om honom/henne äger rum.

Utfärdat i Bryssel den 15 maj 2006

Peter HUSTINX
Europeiska datatillsynsmannen
